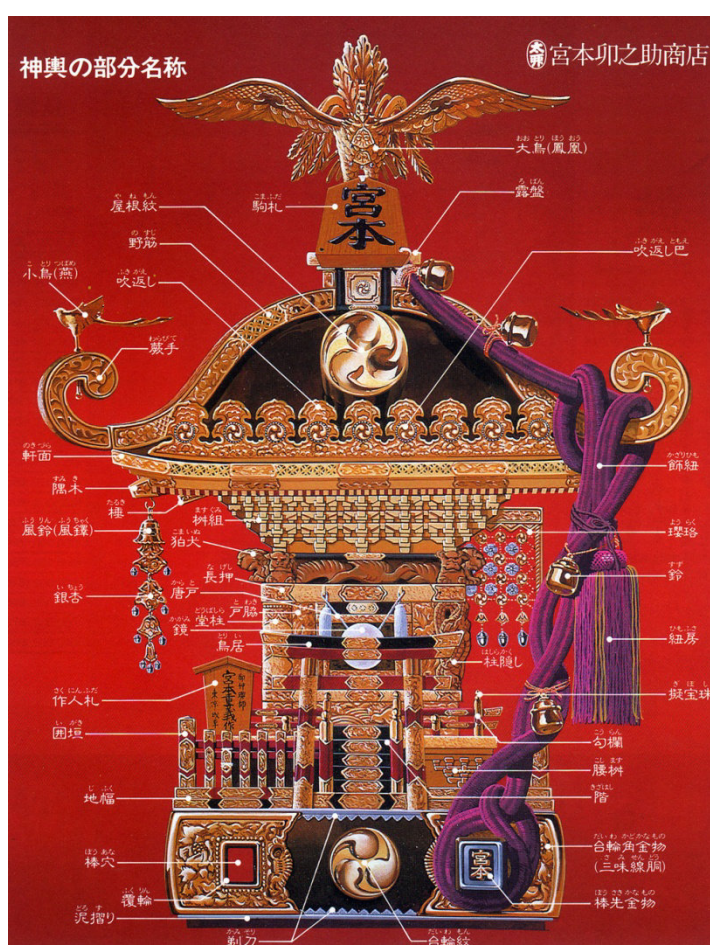

مناسک می گُشی گردی در آئین شینتو

نگارش جمشید جمشیدی

گردش می گُشی¹ مناسک دینی رایجی است که در نقاط مختلف ژاپن در طول سال بکرات بوسیله باورمندان به آئین شینتو برگزار می شود. "می گُشی" به معنای تخت روان یا "سواری خدا" است. خدا را سوار بر اطاقک تزئین شده ای می کنند و در محل می گردانند. عمل گرداندن می گُشی در مناطق گوناگون همراه با حواشی بسیار پر رنگی است که به آن جذابیت و محبوبیت شایان توجه می دهد.

فرتور 1 نمونه ای از یک می گُشی شاخص را معرفی می کند.

فرتور 1 نمونه ی یک می گُشی.

یک می گُشی از پنج بخش تشکیل شده است که پایه، زیرین ترین بخش و سقف انتهاترین قسمت آن است. معمولا روی سقف می گُشی مجسمه ی مرغ بخت و خوش یومن "هو"² (فرتور 2)

1 神輿=Mikoshi

2 鳳凰=Ho-O- نیم تن بالائی آن به زرافه و نیم تن پائینی آن به آهو شباهت دارد. گردن آن به مار، چانه اش به

قرار دارد. این مرغ شمایل حیوان خیالی اما جامعی را دارد متشکل از اندام های مختلف حیوانات واقعی که نشانه ی اجماع ذرات مقدس کاینات و فراگیرندگی است. روی بدنه و سقف می گُشی زنگوله، طناب رنگارنگ و تزئینات دیگر بر حسب سلیقه و سنت مناطق و اهالی محل تعبیه شده است.

فرتور 2 مرغ خیالی هوا.

در زمینه ی ریشه ی این می گُشی و مراسم همراه آن نظریه هائی بیان شده است. می گُشی را به انگلیسی "Portable Shrine" ترجمه می کنند. به عبارتی می گُشی به معنای معبد(شینتوئی) سیار تعبیر می شود. فرتور 3 نمونه ی یک معبد شینتو را نمایش می دهد.

فرتور 3 نمونه ی یک معبد شینتو.

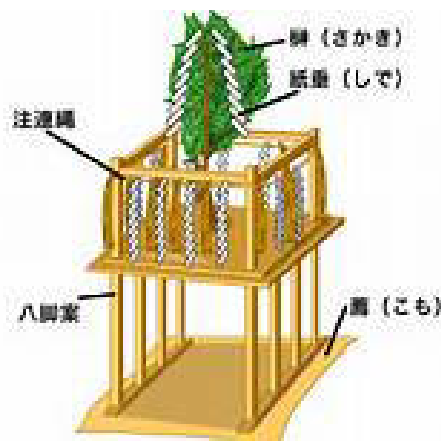
گنجشک، نوک و تاج آن به خروس، کمرش به لاک پشت و دمش به ماهی شباهت دارد. سر مرغ نماد آسمان(چشم هایش نماد خورشید)، کمر موریش نماد ماه کماتی، بال هایش نماد باد، دم آن نماد گل و درخت و پا هایش نمادزمین اند. مرغ هوا نماد هم آهنگی تضادها، پیوند و عدالت قلمداد می شود. نگارنده این مرغ و تعبیرات همراه آن را همتراز با سیمرغ مرغ استوره ای و نمادین فرهنگ ایران باستان می داند. در باره این مرغ می توانید در آدرس زیر بیشتر به مطالعه به پردازید.

<http://shamogoloparvaneh.com/HoOo.pdf>

تاریخ رواج ساخت معابد شینتو در ژاپن را از قرن هفتم میلادی در عصر آسکا³ که همزمان با معرفی آئین بودئیسم در این کشور که ساخت معابد بودائی نیز رونق داشت می دانند. معبد محل اجتماع باورمندان برای ادای احترام و عبادت نیروهای مقدس و در عین حال مرکزی برای تقویت مودت ها و تفاهات میان اهالی محل بوده است. آمار تعداد معابد شینتوئی را تا بحال بیش از صد هزار گزارش کرده اند.

اما باورهای آئین شینتو قبل از رواج ساخت معابد و از تاریخی بس طولانی تر برخوردارست. در آغازین روزها شکل گیری باورهای فرازمینی در ساحت فردی معمول بوده است. از این رو است که آئین شینتو را بومی ملی اصیل می نامند و دست سیاست و حکمرانان در آن نفوذ نداشته است.

رویدادها و پدیده هائی که تجربه نشده بودند و یا توضیحی برای ظهور آن ها یافت نمی شد به نیروهای جنبنده غیرمرعی و فرا زمینی منسوب می شد. رونق کشت و محصولات زراعی برای آب و باران و درخت و سبزی، وفور مواد غذائی و ماهی برای دریا و خورشید، باد و غیره صفت مقدس برگزیده می شود. نه فقط انسان و حیوان و گیاه بلکه رود و کوه و دریا، باد و باران وساعقه وحتا آنچه که تولید دست انسان هستند حیات دارند، و آن چه که حیات دارد در آن خدا منزل کرده است. از آن جا که تعداد خدایان در آئین شینتو را انبوه می دانند به کنایه آئین شینتو را "یاثویوروزو"⁴ یا "دین هشت میلیون خدائی" می نامند. در مناسبت های گوناگون آن ها مناسکی برپا می کردند و با دعوت از خدایان به پای کوبی و شادی به نشانه احترام و رضایت و امتنان از آن ها می پرداختند. افراد در خانه های خود در جمع خانواده اما اهالی محل با باورهای مشترک مناسک جمعی را در بیرون زیر آسمان گاهی بدور سنگ بزرگی⁵ وگاهی هم بدور سازه دست ساز خاصی که هی موروگی⁶(Himorogi)(فرتور 4) می گفتند برگزار می کردند.

فرتور 4 هی موروگی

³ عصر آسکا همزمان با ورود باورهای بودائی و ساخت معابد آن است. در این دوران -Asuka era= 飛鳥時代 روابط فرهنگی میان ایران و ژاپن رونق بسیار داشته است.

⁴ 八百万の神=Yao-yorozu-no-kami

⁵ هم اکنون نیز در نقاط بسیار ژاپن سازه های سنگی بزرگی وجود دارد که مقدس تشخیص داده شده اند. باورمندان شینتو معتقدند این سنگ ها محل نزول و سکناى خدایان است. آن ها مورد احترام، ستایش و پرستش قرار می گیرند.

⁶ 神籠= Himorogi

همان گونه که از فرتور 4 مشهود است هی موروگی از یک سازه چوبی دو طبقه ای تشکیل شده است که طبقه بالائی آن با برگ های کاملیا و کلافه های کاغذ آویزان بر روی آن تزئین شده است. اطراف چهارچوب طبقه ی بالا با طناب های ظریفی تزئین شده اند. آن ها با تجمع اطراف هی موروگی که خدایان خود را به این سازه دعوت می کردند با مشارکت آن ها مناسک را برپا می کردند.

در طول تاریخ و همزمان با نفوذ آئین بودیسم و رونق ساخت معابد آن، آئین شینتو هم ساخت معابد خود را آغاز کرد. از آن تاریخ به بعد باورمندان بیشتر مناسک خود را در معابد برگزار می کنند. اگر چه آئین شینتو معابد خود را بنا کرد اما آن ها بر این باور نیستند که خدایان در معابد مستقر هستند، آن ها خدایان را محصور در مکانی نمی دانند بلکه به تعبیر آن ها خدایان به شکل نیروی جنبنده در تمام پدیده های طبیعی و حتا دست سازه های انسانی نیز حضور دارند. در مقابل مناسک و سنت های مقدس دینی که در معابد صورت می گیرد و بسیاری از اوقات دور از چشم اهالی است مناسکی که در بیرون معابد با استفاده از می گُشی برگزار می شود مشارکت انبوه مردم را به همراه دارد و طبیعتاً از عمومیت و محبوبیت بسزائی برخوردار است. می گُشی یا سواری خدا طبیعتاً محتوی روح مقدس یا خدا است که طی مراسم و نظم خاصی در بیرون پیش چشم مردم به گردش در می آید.

نظریه ی ارتباط تنگاتنگ می گُشی و "جعبه پیمان" موسی

آن گونه که در تورات یهود آمده است "جعبه ی پیمان" یا "جعبه ی خدا"⁷ (فرتور 5) در زمان موسی محتوی سه قلم ابزار مقدس خدائی از جمله لوح گلی ده فرمان موسی، عصای آلون و کوزه طلائی محتوی مواد خوراکی مانا(?) بوده است.

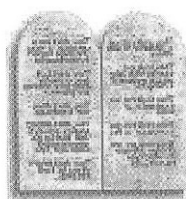

فرتور 5 بالا: کتیبه ای که نشان می دهد جعبه ی

خدا در حال انتقال بر دوش پیروان است،

پانین: سه قلم ابزار خدائی یهود محتوی

جعبه ی خدا.

⁷ Ark of the Covenant

اما محتوی "جعبه ی خدا" در زمان شاه سلیمان تنها محدود به لوح ده فرمان بوده است و در قصر اورشلیم حفاظت می شده است. در دوران حضرت داوود سرنوشت این جعبه نامعلوم می گردد. این جعبه دارای طول 2 متر، پهنای 80 سانتی متر و بلندی 120 سانتی متر بوده است. روی سقف این جعبه دو مرغ با بال های گشوده تعبیه شده است. شکل ظاهری این جعبه، وجود مرغ های بال گشوده روی سقف آن و چوب های تعبیه شده در زیر جعبه که برای ساده کردن حمل آن است نکات مشترک ساختاری این جعبه با می گُشی آئین شینتو است که قابل تامل اند. اما چگونه می گُشی ژاپن ریشه در "جعبه پیمان" یهود دارد؟ آن گونه که در مرجع 9 ادعا شده است اولین و اصیل ترین می گُشی ژاپن از معبد شینتوئی "اوسا هاچی مان"⁸ در جزیره کیوشوی در جنوب ژاپن بوده است که برای ادای احترام در مناسبت رونمایی تندیس بودا در معبد بزرگ شهر نارا به این شهر آورده شده است. متولیان و خادمین این معبد از وابستگان کاهن بزرگ "هاتا"⁹ یهودی بودند که از خطه ی کشورهای آسیای میانه به جزایر ژاپن مهاجر کرده بودند. کتاب فوق نتیجه می گیرد که هم قالب اصلی می گُشی و حتا مناسک می گُشی گردان می تواند تقلیدی از مراسم انتقال "جعبه ی خدا" بوده باشد.

گردش می گُشی و حواشی آن در شهرها و نقاط مختلف ژاپن با تفاوت هائی همراه است اما بهر صورت تمام مناسک از تشریفات و نظم مشترکی پیروی می کنند که به طور مختصر توضیح داده می شود.

تشریفات و مناسک می گُشی گردان

پیش از شروع مناسک می گُشی گردان- کسانی که در مناسک شرکت می کنند باید بدن خود را طهارت(می سوگی¹⁰) بدهند. به استقبال خدا رفتن- پس از خواندن دعا و ورد به همراه هی موروگی که جذاب خدا نیز هست به معابد می روند و نزول روح مقدس یا خدا را انتظار می کشند. نزول خدا- خدا را در معبد مورد استقبال قرار داده و برای او پیشکش می گذارند و تا روز بعد و شروع مناسک می گُشی در پیش او آتش روشن می کنند. روز مناسک- با ساز و دهل و رقص به استقبال خدا می آیند و او را در می گُشی قرار می دهند. اتمام مناسک- پس از اتمام مناسک می گُشی گردان هی موروگی را می سوزانند و خدا را به آسمان باز می گردانند.

در دنباله به معرفی چند مناسک می گُشی گردان نمونه در نقاط مختلف ژاپن می پردازم.

8 宇佐八幡宮 = Usa-hachiman-gu

9 秦 = Qin-shin-huan- هاتا از یهودیان قدیمی است که در زمان پارت ها امپراتوری قدرتمندی را در چین تاسیس می کند. او را از دانش آموخته های پریشای باستان بشمار می آورند. مشتاقان در این زمینه می توانند مقاله مربوطه را در لینک زیر مطالعه کنند.:

<http://shamogoloparvaneh.com/Japan-Ancient-Iran.pdf>

10 禊 = Misogi- می سوگی طهارت پلیدی های جسمانی و روحی است. در زیر آب روان مانند آبشار یا در رودخانه

1- مراسم می گُشی گردان در معبد سومی یوشی¹¹

مراسم می گُشی گردان در معبد سومی یوشی اوساکا از دو بخش تشکیل شده است. مراسم اولی طهارت (یا می سوگی) می گُشی از آب پاک دریا است که در تابستان ماه ژوئیه در روز دریا صورت می گیرد. این مراسم را "می گُشی آرای شین جی¹²" به معنای مناسک مقدس شستشوی می گُشی می گویند، و آن هم به هدف آماده نمودن می گُشی برای سفر به معبد دیگری در ماه آگوست است. البته طهارت دادن خدا جای تعجب دارد! حرکت دادن می گُشی در این مراسم فعال کردن روح خدا برای یاری رساندن به آرزوی های حاجتمندان است.

ویدیوی این مراسم را در لینک زیر مشاهده کنید.

<http://www.youtube.com/embed/GA74f80EmuA>

در بخش دوم که در روز اول ماه آگوست برگزار می شود مراسم عبور دهی می گُشی طهارت یافته از رودخانه تا معبد دیگری در شهر ساکای در جنوب اوساکا است. این مراسم را "می گُشی توکیو¹³" به معنای عبور دهی می گُشی می گویند. ویدیوی این مراسم را در لینک زیر مشاهده کنید.

<http://www.youtube.com/embed/8NLDqOTjwKE>

2- می گُشی گردان دای اِدو

مراسم "می گُشی گردان دای اِدو¹⁴" در یک پارک شهر توکیو برگزار شده است. متولیان این مراسم اتحادیه جشن های می گُشی ذکر شده است. جالب است که این مراسم بدون ارتباط با معبد خاصی انجام می گیرد. نحوه برگزاری مراسم می گُشی گردان گستردگی تنوع آن را می رساند. جنبه تفریحی و جشن گونگی این مراسم بیشتر چشمگیر است. در این مراسم چند می گُشی شرکت دارد و علاوه بر حرکت فعالانه ی آن بر دوش جوانان، آواز و صدای طبل و دست زدن ممتد بر شادمانی آن می افزاید. ویدیوی این مراسم را در لینک زیر مشاهده کنید.

http://www.youtube.com/watch?v=c3KROa0S_yw

3- می گُشی گردی معبد کومانوسان شا

معبد کومانوسان شا¹⁵ در استان نی گاتا¹⁶ مناسک می گُشی گردان در سه نوبت مجزا در سه

¹¹ 住吉大社 = Sumiyoshi-taisha - خدای متعلق به این معابد کهن در شهر اوساکا است. این معبد در رابطه با دریا نوردی، حافظ دریا نوردان و دیگری پشیمان امر زراعت است.

¹² 神輿洗神事 = Mikoshi-ari-shinji

¹³ 神輿渡御 = Mikoshi-togyo

¹⁴ "اِدو" نام قدیمی توکیو است. اِدو پایتخت حکومت در صده های قرن هفتم ژاپن است. اصولاً مراسم می گُشی گردان در این دوران بسیار رواج داشته است.

¹⁵ 熊野三社 = Kumano-sansha

¹⁶ 新潟県 = Niigata prefecture - استان نی گاتا در غرب ژاپن، استان جانبی دریای ژاپن است.

روز از ماه آگوست برگزار می کند. نوبت اول می گُشی بوسیله کودکان، نوبت دوم بوسیله زنان و نوبت سوم بوسیله مردان انجام می گیرد. تفکیک جنسیتی و کودکان تنوع دیگری است در رسم می گُشی گردان این معبد. اندازه می گُشی برای هر گروه بفرخور توان جسمی آن ها متفاوت است. در ویدیوی زیر می گُشی زنان را مشاهده کنید که با تمام قدرت روح مقدس را در خیابان ها به گردش در می آورند تا از اوضاع با خبر شود و به تحرک خود در راستای یاری اهالی بکوشد.

http://www.tsunan.info/page_matsuri-event/details.php?main=7&no=1251614263

ادامه دارد.....

1. <http://ja.wikipedia.org/wiki/%E7%A5%9E%E8%BC%BF>
2. <http://www.bing.com/images/search?q=%E7%A5%9E%E8%BC%BF&qpvvt=%E7%A5%9E%E8%BC%BF&FORM=IGRE>
3. <http://japanfestival.web.fc2.com/>
4. <http://www.bing.com/images/search?q=%E7%A5%9E%E7%A4%BE%E3%82%A4%E3%83%A1%E3%83%BC%E3%82%B8&qpvvt=%E7%A5%9E%E7%A4%BE%E3%82%A4%E3%83%A1%E3%83%BC%E3%82%B8&FORM=IGRE>
5. 武光 誠：日本人なら知っておきたい神道。河出書房新社、2003
6. <http://www.bing.com/images/search?q=%E7%A5%9E%E7%B1%AC&qpvvt=%E7%A5%9E%E7%B1%AC&FORM=IGRE>
7. <http://ja.wikipedia.org/wiki/%E7%A5%9E%E7%B1%AC>
8. <http://ja.wikipedia.org/wiki/%E5%A5%91%E7%B4%84%E3%81%AE%E7%AE%B1>
9. 板東 誠：古代日本ユダヤ人渡来伝説、PHP 研究所 2009 年